

KORT OM HOFORS

Hofors var från 1549 en bergsmansgård i Torsåkers socken och hade troligen förut varit fäbod till Tjärnäs.

Den förste bergsmannen hette Erik Seffredsson. År 1605 fanns en hammarsmedja och under 1630-talet byggdes en masugn. 1680 anlades Hofors Bruk av borgmästare Robert Petre i Arboga, som invandrat från Skottland. Släkten Petre ägde bruket till 1880, då det gick i konkurs, och Enskilda Banken tvingades köpa det som likvid för skuld.

1880-talet var fortfarande naturhushållningens tid. Man hade trädgårdsland, hushållsgris och ibland även en ko. På Sven Brundins bild av marknad vid Stallbacken omkring sekelskiftet kan man se en ko som långtansfullt tittar på tjuren och en man som köpt fodermjöl till sin gris. Till trädgårdslanden hörde även ett äppelträd för var familj. Även Hofors Bruk hade naturhushållning med lantbruk, Fler landbönder och torpare än bruksarbetare och tregångar så många statare som smeder. År 1898 tjänade en arbetare i genomsnitt 690kr/år. Han betalade 6 kr i skatt till staten och 12 kr till kommunen. Läkarvården var gratis men inte medicinen. Både arbetare och tjänstemän hade fri bostad.

Under Wallenberg-epoken blev Hofors Bruk ett modernt stålverk. Bruket leddes av brukspatron Per Eriksson. År 1916 köpte SKF i Göteborg bruket, eftersom malmen i gruvorna var bra och man behövde högklassigt stål till sina kullager. Under första hälften av 1900-talet blev Hofors ett rörligt industrisamhälle. 1915 fanns det 3500 personer och 1965 13300. Det är alltså ett invandrarsamhälle, och folk har kommit även från utlandet. Det är viktigt att lära alla dessa invandrande invånare hur Hofors befolkning och samhälle har fungerat i äldre tid. 1920-talet kom med allmän rösträtt, förbättrat skolväsen med möjligheter till högre utbildning, förbättrad social omvårdnad, större och bättre bostäder i

egna hem och mycket annat. Tiden var fylld av reformiver och framåtanda men också stridiga viljor. År 1925 blev Hofors egen kommun och avskildes från Torsåker. Då bodde ungefär 4000 personer i Hofors. 1950-talet är också en optimismens tid: slopandet av motboken, införandet av allmän tjänstepension (ATP) och omröstning om högertrafik. I Hofors är det en intensiv byggnadsperiod. Man bygger egnahem i Silverdalen och hyreshus i Göklundsområdet och så småningom även på Västerhöjden. Fler och fler invandrare kommer, särskilt från Finland.

1962 står en ny kyrka färdig, och 1966 en sim- och idrottshall. 3 varuhus byggs också, och i samband härmed får samhället ett affärscentrum. Ett par gågator blir till, och alla gator får asfalt. Man bygger ett hotell, Bergsmannen. Under 1970-talet ökar befolkningen inte längre. På 20 år minskar den med 25%. Ett försök med trafikreglering väcker en stor ovilja och fler tusen namnunderskrifter samlades in mot regleringen som måste avvecklas. Ett centralt villaområde rivs och byggdes med höghus men man får tomma lägenheter och fullföljer inte projektet. Ett av varuhusen avvecklas och lokalerna blir dels bibliotek, dels affärshus för några olika specialaffärer. Industrin rationaliserar och blåser ner hyttan efter 350 år och upphör med gruvbrytningen. Dock tillverkar man mera stål än någonsin förr, 1980-talet är en återhämtningens tid. Man bygger en ishall och utvidgar efter en brand Folkets Hus till ett konferenscentrum. De tomma lägenheterna, som mest ca 500 st. omändras till större lägenheter genom sammanslagning, och 1985 får man en flyktmottagning som fyller fler och fler tomma lägenheter. En högkonjunktur i landet gör slut på arbetslösheten. Hoforshallens badavdelning byggs om och kan 1989 erbjuda handikappbad och bubbelpol. 1971 sammanslogs Hofors med Torsåker till en kommun och 1989 bor ca 12300 personer i Hofors kommun.